

Ягьудилеге язылган кагъыз

Бу кагъыз, озлер Исагъа иман салса да, Месигге бакъган якъдагы аминлигини ва алдагы иманыны орталыгында эки гёнгулю болуп токътаган ягьудилер учун язылган. Муна шо саялы да кагъызны автору ягьудилени иманыны ва Исагъа иман салганланы иманыны арасындагы башгалыкъланы устынде тындырыкълы кюйде токътай. О Мусаны Къанунуна, исрайыл халкъыны тарихинде о тутган агъамиятлы ерге тийишли къыйматын бере. Шо бир вакътини ичинде кагъызда Эсги Разилешивню заманында болуп гетген бары да агъвалатлар Аллагъны инсанлар учун ойлашылган ва алданокъ онгарылган хабары гисапда маъналы болуп токътаганы айрыча эсгериле. Иса булан бирче бу дюньягъа нечик буса да бир янгылыкъ гелген. Исрайылны халкъы Аллагъ учун этген къурбанлары бир инсанны да даимге айыпдан къутултмагъа болмаган. Шо саялы да гъар заман къурбанлар этмеге тюше болган, шо къурбанлар да инсанлагъа йылдан-йылгъа оланы гюнагъларын эсге салып тура болган. Амма Месигге «... гъар гюн къурбан этмеге гъажатлы тюгюл. Оьзон къурбан этген заманда, О барыбыз да учун бир керен ва гъар замангъа къурбан этди» (7:27). О бизин гъар даимге Аллагъны алдындагы айыбыбыздан азат этди. Гёрюнюп турагъаны йимик, бу кагъызны алган Исагъа иман салганланы жыйыны Месигни гъакъындагы Сююнч Хабарны иманы булан къабул этген. Амма жыйындагы оланы Иса Месиг булан байлаву болган умутун бир зат да осалашдырмасын учун, кагъызны авторуна олагъа къайтып-къайтып насигъат берип турмагъа тюше.

Бу кагъыз Исагъа иман салганланы жыйынындагы оланы бир-бирин ругъландырмагъа, озлени жыйынындагы ибадатда чакъда-чакъда ортакъчылыкъ этмеге чакъыра. Олар гъар гюнлюк яшавунда да, озлени гъызарлайган, азап чегеген заманында да иманындан тайышмай токътап турмагъа тарыкълар. Олар озлени къаравларына ахыр гюнлерине ерли арт бермеген иманны игитлерини яшавуну кёп санавадыгы уьлгюлеринден ругъланып болалар.

Аллагъ Уланындан таба сёйледу

1 ¹Бырынгы заманларда Аллагъ бизин ата-бабаларыбыз булан пайхаммарлардан таба кёп керенлер ва гъар тюрюлю къайдаларда сёйледу. ²Бу ахыр заманларда да О Уланындан таба бизин булан сёйледу. О бары да затын Уланына варисликге берди ва бир заманларда Ондан таба аламны да яратды. ³Уланы Атасыны макътавлугъуну нюрю болуп токътай ва Оьзю Аллагъны барлыгъын гёрсете. Къудратлы сёзю булан О бары затны сакълап тура. Бизин гюнагъларыбыздан тазалап, О кёклерде Оьр болган Аллагъны онг ягъында олтурду. ⁴Оьзюне къоюлган ат малайиклени атларындан оьрге чыкыгъанда йимик, Оьзю де олардан оьрге чыкыды.

⁵Аллагъ бир малайикге де булай айтмады:

Сен Мени Уланымсан. Мен бугюн Сени Атанг болдум.

Яда:

Мен Ону Атасы болажакъман, О да Мени Уланым болажакъ.

⁶Оьзюню бютюн аламдан да алда тувган Уланын дюньягъа йиберирип, Аллагъ булай айтды:

Аллагъны бары да малайиклери Огъар сужда этсинлер.

⁷Малайиклени гъакъында да Аллагъ булай айтды:

О Оьзюню малайиклерин елге ошайгъан, къуллукъчуларын да отну ялынына ошайгъан этди.

⁸Амма Уланына булай айтды:

Сени тахынг гъар даим де болажакъ, гъей Аллагъ! Сени пачалыгъында адилли кюйде ёлбашчылыкъ этилежек.

⁹ *Сен адилликни сюйдюнг, яманлыкъны гёрюп ярамадынг.*

Шо саялы да Аллагъ, Сени Аллагъынг, ёлдашларындан эсе Сагъа артыкъ сююнч берди.

¹⁰Аллагъ дагъы да булай айтды:

Я Рабби! Башлап Сен ерни кюрчюсюн салдынг. Кёклени де Сен къолларынг булан яратдынг.

¹¹ *Ер ва кёклер ёкъ болажакълар, амма Сен даим къалажакъсан.*

Олар опуракъ йимик эсгиленип, тозулажакъ.

¹² *Сен оланы опуракъ йимик, чырмап тайдырып, янгылары булан алышдыражакъсан. Амма Сен алышынмажакъсан ва Сени йылларынг тюгенмежек!*

¹³Аллагъ бир малайикге бир заманда да булай айтмады:

Душманларынгны Сени аякъ тюбюнге салгъынча, Мени онг ягъымда олтуруп тур.

¹⁴Малайиклер къутгъарылажакъ адамлагъа къуллукъ этмек учун йиберилен ругълар тюгюлмю?

Къутгъарылыгну гъакъындагъы хабаргъа тергев бакъдыры

2 ¹Тюз ёлну тас этмес учун, биз эшитгенлерибизге кёп тергев берип къарамагъа герекбиз. ²Малайиклерден таба билдирилген сёзлер герти болуп чыкыгъан сонг, шо сёзлени юрютмеген ва олагъа тынглавузлукъ этген гъар адам адилли кюйде жазаланды. ³Биз шолай уллу къутгъарылыгъа агъамият бермей бусакъ, жазадан нечик къутулмагъа болурбуз? Шону чу Раббибиз билдирди ва шону Ондан эшитгенлер бизге гертиледилер. ⁴Шо хабарны Аллагъ гъар тюрлю аламатлар, гъайранлыкълар, муъжитатлар булан ва Оъзюню Ругъуну савгъатлары булан гертиледи. Шо савгъатланы да О инсанлагъа Оъзю суюген кюйде пайлады.

Инсанланы къутгъармакъ учун, Месигъ олардай болуп къалды

⁵Биз айтагъан гележекдеги дюньягъа Аллагъ малайиклени башчылар этип салмады. ⁶Сыйлы Язывларда бирев булай айтгъан ер бар:

Я Рабби, оланы гъакъында ончакъы ойлашмагъа инсанлар кимдир;

ончакъы гъайын этмек учун олар кимдир?

⁷*Сен янгыз бир къысгъа болжалгъа оланы малайиклерден тёбен салдынг,*

сонг буса оланы макътавлукъну ва гъюрметни тажы булан безендирдинг.

⁸*Сен бары да затны оланы аякъ тюбюне салдынг!*

Аллагъ бары да затны инсанлагъа таби этди, олагъа таби болмагъан бир затны да къоймады. Биз буса инсанлагъа бары да зат таби болгъанны гъалиге гёрмейбиз. ⁹Амма Иса Аллагъны рагъмусу булан Оъзю гъар ким саялы олюмню къабул этди. Биз аз замангъа малайиклерден тёбен салынган шо Исаны гёребиз. Гъали О макътавлукъну ва гъюрметни тажы булан безендирилген, неге тюгюл де азап чегип олюп гетди.

¹⁰Ону учун ва Ондан таба бары да зат бар. Кёп санавдагъы уланларын Оъзюню макътавлугъуна гелтирмек учун, Аллагъ Исаны азаплардан таба камиллешдирме тарыкъ болгъаны тюз де дюр. ¹¹Инсанланы юреклерин тазалайгъан Иса ва юреклери тазалангъанлар – булар барысы да бир Атадандыр. Шо саялы Иса олагъа къардашларым деп айтмакъдан уялмай. ¹²Иса булай дей:

Мен къардашларыма Сени атынгны айтмажакъман ва Сени халкъынг жыйылгъанда, Сагъа макътав этежекмен.

¹³Дагъы да О булай айта:

Мен Огъар аркъа таяйман

О да булай дей:

Муна Мен ва Магъа Аллагъ берген авлетлер.

¹⁴⁻¹⁵Шо авлетлер сандан ва къандан болгъангъа гёре, шологъа ошап, О инсан болуп къалды. Оъзюню олюмюнден таба олюмге гъакимлик этегенни, демек иблисни ёкъ этмек учун ва сав олюмюню олюмню къоркъувунда къулчулукъда болгъанланы азат этмек учун, О шо кюйде гелди. ¹⁶О малайиклеге тюгюл, Ибрагъимни наслусундан болгъанлагъа кёмек эте чи! ¹⁷Шону учун Иса гъар-бир якъдан Оъзюню къардашларына ошамагъа, халкъны гюнагъларындан гечмекде къурбан болмакъ учун, Аллагъгъа къуллукъ этивде рагъмулу ва инамлы баш дин къуллукъчу болмагъа герек эди. ¹⁸Сынавлардан оътюп, Оъзю азап чекгенине гёре, гъали О сынавлагъа тюшегенлеге кёмек этмеге бола.

Иса Мусадан эсе оьрдюр

3 ¹Шо саялы, кёклерден этилеген чакъырыгну ортакъчысы болгъан иман къардашлар, биз билдиреген иманны Элчиси ва Баш дин къуллукъчу болгъан Исагъа пикругъузну бакъдырыгъыз. ²Муса Аллагъны уюндеги къуллукъ этивге нечик амин болгъан эди буса, Оъзюне къуллукъ тапшургъан Аллагъгъа Иса да шолай амин болгъан. ³Уыйню къургъан гишиге уыйден эсе артыкъ гъюрмет этилегенде йимик, Исагъа да Мусадан эсе артыкъ гъюрмет этиле. ⁴Гъар уыйню бир къурувчусу бола, Аллагъ буса бары да затны къурувчусудур. ⁵Аллагъны бютюн уюнде Муса инамлы къуллукъчу эди. О кютеген къуллукъ гележекде Аллагъ айтажакъ затланы гёрсетмеге герек эди. ⁶Месигъ, Аллагъны Уланы гъисапда, Атасыны уюнде инамлы къуллукъчу эди. Эгер де биз тартынмайгъан кююбюзде къалып, оъзю булан оьктем болагъан Месигъдеги умутубузда турсакъ, Ону уюндегилери биз болурбуз.

Аллагъны халкъы учунгъу рагъатлыкъ

⁷⁻⁸Шо саялы да, Сыйлы Ругъ айтагъан кюйде:

Бугюн, эгер де Ону тавушун эшите бусагъыз, исрайыллыланы Аллагъгъа къаршы турув гюнлеринде йимик, оланы дангылдагъы сынав гюнлеринде йимик, юреклеригизни хырчаланма къоймагъыз.

⁹*Онда сизин ата-бабаларыгъыз Мени сынап ва терген къарадылар ва къыркъ йылны боюнда олар Мен этген затны гёрюп турдулар.*

¹⁰*Шо саялы Мен бу наслугъа къазапландым. «Олар даим Мени ёлмудан тайышалар, буйрукъларымны кютмейлер», – деп айтдым.*

¹¹*Шону учун Мен къазапланып: «Олар Мени рагъатлыкъымны ерине бир заманда да гирмеслер», – деп ант этдим.*

¹²Гъей къардашларым, сакъ болугъуз: сизин биригизни де юрегигиз имансыз ва яман болуп къалмасын, гъакъ Аллагъгъа арт берип къоймагъыз.

¹³ Терсине, гюнагъгъа алданып, биригиз де хырча болуп къалмасын учун, заман Бугюн деп айтылагъан чакъы гюнден-гюн бир-биригизни ругъландырып туругъуз. ¹⁴ Эгер башда болгъан иманыбызны ахыргъа ерли сакълап турсакъ, биз Месигъ булан бирликде боларбыз.

¹⁵ Шо гъакъда Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Бугюн, эгер де Ону тавушун эшите бусагъыз, Аллагъгъа къаршы турув гюнлеринде йимик, юреклеригизни хырчаланма кбоймагъыз.

¹⁶ Амма Аллагъны да эшитип, шо къаршы тургъанлар кимлер болгъан? Муса Мисриден чыгъаргъанланы барысы да туюлюмю дагъы? ¹⁷ Къыркъ йылны узагъында Аллагъны шолай къазапландырып тургъанлар кимлер болгъан экен? Шолар гюнагъ ишлер этгенлер ва дангылда оылгенлер сама болмагъанмы экен? ¹⁸ Оюзюню рагъатлыгъыны ерине олар бир заманда да гирмеслер деп Аллагъ кимге ант этген болгъан экен? Аллагъгъа тынгламагъан адамлар туюлюмю? ¹⁹ Оюзлени имансызлыгъы саялы олар Ону рагъатлыгъыны ерине гирмеге болмадылар.

4 ¹ Амма гъали де геч туюлюм, рагъатлыгъыны ерини гъакъында Аллагъны ваъдасы гючде къала ва бизин гъеч бирибиз де шо рагъатлыгъыны еринден магърюм болмасын учун, гелигиз, бек сакъ болайыкъ. ² Шо баш гетергенлеге йимик, бизге де Сююнч Хабар билдирилди. Амма олагъа шо хабар гъеч бир пайда да гелтирмедиде, неге туюлюм олар ону иманы булан къабул этмедилер. ³ Биз, шо хабаргъа инангъанлар, буса Ону рагъатлыгъыны ерине гиребиз. Инанмагъанланы гъакъында Аллагъ Сыйлы Язывларда булай айтды:

Олар Мени рагъатлыгъымны ерине бир заманда да гирмесге Мен къазапланывум булан ант этдим.

Дюньяны яратгъандан сонг Оюзюню иши тамамланса да, Аллагъ шолай айтды. ⁴ Сыйлы Язывланы башгъа бир еринде еттинчи гюнню гъакъында булай язылгъан чы: «Аллагъ, бары да ишлерин тамамлап, еттинчи гюн рагъатлыкъ тапды». ⁵ Буса да: «Олар Мени рагъатлыгъымны ерине бир заманда да гирмеслер», – деп язылгъан Сыйлы Язывларда. ⁶ Шолукъда, кимлер буса да биревлер онда гирежек. Тек алда озлеге Сююнч Хабар билдирилгенлер гирмедилер, неге туюлюм де олар Аллагъгъа тынгламадылар. ⁷ Аллагъ шо саялы башгъа гюн белгилеген ва шо гюнге «Бугюн» деп айтгъан. Арадан шончакъы заман гетип, шо гюнню гъакъында, оърде эсгерилгенде йимик, Давутну Забур китабында О булай айтды:

Эгер бугюн сиз Ону сесин эшитсегиз, юреклеригизни хырчаланма кбоймагъыз.

⁸ Эгер Ешия оланы Аллагъны рагъатлыгъыны ерине элтди буса, шондан сонг Аллагъ башгъа бир гюнню гъакъында айтып турмас эди. ⁹ Шо

саялы Аллагъ еттинчи гюн рагъатлыкъ тапды, Ону халкъы учун бир рагъатлыкъ къалыр. ¹⁰ Аллагъны рагъатланагъан ерине гиреген гъар ким, Аллагъ Оюзюню ишлеринден рагъатланагъанда йимик, озюню ишлеринден рагъатланажакъ. ¹¹ Шогъар гёре Ону рагъатлыгъыны ерине гирмек учун ва бизин бирибиз де тынглавуслардан ульгю алмасын учун, имканлы чакъы бары да затны этейик.

¹² Неге туюлюм де, Аллагъны каламы жанлы ва иш гёре, о эки де яны оьтеген къайсы къылычдан да итти. О бизге шонча да терен оьте чи, гъатта жанны ругъдан, бувунланы сюеклерден айырып къоя. ¹³ Яратылгъан бир затны да Аллагъдан яшырылагъаны болмас. Ону алдында бары да зат ачылгъан ва Ону гёзлери бары да затны гёре. Бары да зат учун биз Ону алдында жавап бережекбиз.

Иса бизин уллу Баш дин къуллукъчубуз

¹⁴ Бизин кёклеге чыкыгъан уллу Баш дин къуллукъчубуз – Аллагъны Уланы Исабыз бар. Шо саялы, гелигиз, озюбюз инанагъан затлардан тайышмай турайыкъ. ¹⁵ Баш дин къуллукъчубуз Иса бизин осал ерле-рибизни англамагъа бола. Бизин йимик, О да бары да затларда сыналды, амма О гюнагъ ишлени этмедиде. ¹⁶ Шону учун биз Аллагъны рагъмулу тахыны алдына бир янгыз да тартынмайлы гелейик. Гъар гезик кёмеке уюзюрю болгъанда, биз онда рагъмуну алып ва Аллагъны зор яхшылыгъын табып болабыз.

5 ¹ Инсанланы арасындан сайланагъан гъар баш дин къуллукъчу Аллагъгъа инсанлар учун къуллукъ эте. Инсанланы гюнагълары учун о Аллагъгъа савгъатлар гелтире ва къурбанлар эте. ² О авамлагъа ва адашагъанлагъа языкъсынма бола, неге туюлюм де ону озюнюки де осал ерлери болма бола. ³ Шо саялы да о озюню гюнагълары учун ва халкъны гюнагълары учун къурбанлар этмеге герек. ⁴ Оьз заманында Гъарунну танглагъанда йимик, Аллагъ биревню тангламагъан буса, о озю олай гюрметли ерни елеп болмас.

⁵ Шолай Месигъ де. Баш дин къуллукъчу да болуп, О Оьзю Оьзюн макътавлу этмедиде, амма Ону Аллагъ танглады. Аллагъ Огъар булай айтды:

Сен Мени Уланымсан. Мен бугюн Сагъа Ата болдум. ⁶ Сыйлы Язывланы башгъа бир еринде О да булай айтды: Мелгиседекни даражасында болуп, Сен де даимликге дин къуллукъчусан.

⁷ Дюньядагъы яшавуну гюнлеринде Оьзюн оьлюмден къутгъарып болагъан Аллагъгъа йылав ва гёзьяшлар булан ялбарып дуалар этди ва Ону дуалары къабул этилди, неге туюлюм де Ону Аллагъгъа этеген гюрмети зор уллу эди. ⁸ Аллагъны Уланы болса да, чегеген азапларындан таба

Иса Огъар таби болмакъны сынавун топлады. ⁹Камилликге етишген сонг да, О Оьзюне тынглаву болгъан гъар ким учун даимлик къутгъарылывуну себеби болуп токътады. ¹⁰Мелгъиседекни даражасындагъы баш дин къуллукъчу болмагъа Ону Аллагъ танглады.

Иманны ёлундан тайышмакъгъа къаршы бுவарыв

¹¹Бу гъакъда айтмагъа кёп сёзюбюз бар, амма сизге ону англазма тынч тююл, сиз тынглап билмейсиз чи дагъы. ¹²Сизге оьзюгюзге устазлар болма заман болгъан, амма сизин Аллагъны каламыны биринчи дарсларына уйретме тарыкъ. Сиз гъали де къатты ашамлыкъ ашамагъа тююл, сют ичмеге герексиз. ¹³Сют ичип турагъан гъар кимни муьминликни гъакъындагъы уйретивден англаву болмас, неге тююл о яшдыр. ¹⁴Къатты ашамлыкъ эсли адамлар учундур. Сынавуну яхшылыгъындан оланы гъакъбылы яхшыны ямандан айырып бола.

6 ¹Шо саялы, Месигъни гъакъындагъы башлапгъы уйретивлерден чыгъа туруп, камилликге багъып юрююк! Биз дагъы да къайтып инсанны оьлюмге гелтиреген гюнагъ ишлеге товба этмекни, Аллагъгъа иман салмакъны гъакъындагъы, ²сувгъа чомдуруп, Аллагъгъа тапшурмакъны, адамланы уьстюне къолларын салмакъны, оьлюмден тирилмекни, даимлик дуванны гъакъындагъы уйретивден башламасбыз. ³Аллагъ буюрса, биз де шолай этербиз.

⁴⁻⁶Эгер де гъакъ гертиликге тюшонген адамлар, Аллагъны савгъатын алып ва Аллагъны Ругъуна къошулуп, Аллагъны каламыны рагъмусун ва гележек дюньяны къудратларын оьзлерде сезип, сонг буса Аллагъгъа арт берсе, оланы энни янгыдан товба этивге гелтирме бажарылмас. Неге тююл де, олар янгыдан Аллагъны Уланын хачгъа илип оьлтюре ва халкъны алдында Ону хорлай.

⁷Чакъда-чакъда явагъан янгурун сувун ичеген ва оьзон ишлетегенлер учун мол тюшюм береген топуракъ Аллагъны берекетин алып.

⁸Амма бу топуракъда янгыз чёп отлар ва тегенеклер оьсе буса, шо бир затгъа да ярамас. Огъар налат бермеге тийишли ва о яллап ёкъ болар.

⁹Булай айта бусакъ да, сююмлю къурдашлар, сизин гъалыгъыз яхшы экенге ва сиз къутгъарылывну ёлунда юрюйгенигизге биз инанабыз.

¹⁰Аллагъны адилсизлиги болмас чы! О сизин тёкген къыйынларыгъызны ва сюювюгюзню унутмажакъ. Шо сююв булан сиз Аллагъны аты учун Ону халкъына къуллукъ этдигиз ва къуллукъ этип де турасыз. ¹¹Сизин умутугъуз яшавгъа чыкъсын деп, ахыргъа ерли де сиз шолай къастлы гъаракат гёрсетгенигизни сюебиз. ¹²Биз сизин эринчек болгъаныгъызны сюймейбиз, иман ва сабурукъ гёрсетип, оьзлеге ваьда этилген затланы вариси болгъанлардан уьлгю алгъаныгъызны сюебиз.

Аллагъны ваьдасы бизге умут бере

¹³Аллагъ Ибрагъимге ваьда этген заманда, О Оьзю булан ант этди, неге тююл О ант этмеге болар йимик дагъы артыкъ зат ёкъ эди. ¹⁴«Мен гертилей де сагъа яхшылыкъ гёрсетежекмен ва кёп наслулар бережекмен», – деп айтды О. ¹⁵Шоллукъда, сабурукъ этип къаравуллап тургъан Ибрагъим оьзюне ваьда этилген затын алды.

¹⁶Инсанлар оьзлерден уллу бир зат булан ант этелер. Олар этген ант айтгъан затны исбат эте ва эришивлюкге ахыр сала. ¹⁷Оьзю ваьда этген затлары инсанлагъа ачыкъ болгъанын сююп, Аллагъ шоланы ант булан тасдыкъ да этди. ¹⁸Ваьдасы ва анты булан О шолай этди. Аллагъны ялгъаны болмай чы дагъы! Шо саялы да биз, Оьзюнде якълав тапгъанлар, бизге берилген умутгъа илинме деп, зор ругъланыв ала эдик. ¹⁹⁻²⁰Шо умут жаныбызгъа къатты ва мекенли лабардай бола. Шо умут Инг Сыйлы Ерни ичиндеги пердевноу артына гирип гете. Шонда Иса биз саялы, бизге ёл гёрсетип, башлап гирди. О даимге Мелгъиседекни даражасындагъы Баш дин къуллукъчу болуп токътады.

Мелгъиседек деген дин къуллукъчу

7 ¹Мелгъиседек Салем деген шагъарны пачасы ва Аллагъу-Тааланы дин къуллукъчусу болгъан. О давда пачалардан уьстюн болуп къайтып гелген Ибрагъимге ёлукъгъан ва огъар Аллагъны яхшылыгъын ёрап дуа этген. ²Ибрагъим де давда тюшген бары да затларыны он пайындан бир пайын огъар берген. Ону аты, биринчилей, «муьминликни пачасы» деп гёчюрюле. Экинчилей де, о дагъы да Салем деген шагъарны пачасы, шо буса «парахатлыкъны пачасы» деп гёчюрюле. ³Мелгъиседекни я атасы, я анасы болмагъан, о къайдан чыкъгъаны да белгили тююл. Ону яшавуну я аввалы яда ахыры гъакъында да бир зат да белгили тююл. Аллагъны Уланы йимик, о дин къуллукъчу да даимге къала.

⁴Бир ойлашып къарагъыз чы, о нечик уллу адам болгъан! Гъатта уллу атабыз Ибрагъим де давда тюшген затларыны он пайындан бир пайын огъар берген! ⁵Къанун талап этеген кюйде, Левийни къавумундан дин къуллукъчулар болгъанлары исрайыллылардан алапасыны ондан бир пайын жыймагъа тарыкъ. Оьзлер де, олар да, Ибрагъимни къавумундан буса да, къардашларындан шону жыймагъа тарыкъ. ⁶Левийни къавумундан болмагъан Мелгъиседек буса Ибрагъимге давда тюшген затланы ондан бир пайын къабул этген. Шо заман Мелгъиседек Аллагъны ваьдасы этилген Ибрагъимге Аллагъны яхшылыгъын ёрап дуа этген. ⁷Аллагъны яхшылыгъы ёралагъан адамдан эсе Аллагъны яхшылыгъын ёрайгъан адам, шексиз кюйде, оьрде бола. ⁸Алападан ондан бир пайны дюньяда яшап оьлюп гетеген дин къуллукъчулар да къабул эте. Мелгъиседекни

гъакъында буса даим яшажакъ деп айтылган. ⁹Шартлы кюйде айтса, шо заман наслулары алападан ондан бир пайны жыяжакъ Левий оъзю Ибрагимден таба ондан бир пайны тѣледи. ¹⁰Мелгъиседек Ибрагимге ълукъгъанда, Левий тувуп битмеген болган. Шо заман Левий ата-бабасы Ибрагимни къаркъарасында амалгъа гелген болган.

*Месигъ де – Мелгъиседекни даражасындагъы
Дин къуллукъчу*

¹¹Эгер камилликге левили дин къуллукъчулукъну кѣмеги булан етишиле болган буса (халкъгъа Къанун булай дин къуллукъчулардан таба етген эди), Гъарунну даражасындагъы тююл, Мелгъиседекни даражасындагъы бирдагъы бир дин къуллукъчуну арагъа чыкъмакълыгына гъажатлылыкъ болурму эди? ¹²Неге тююл де, дин къуллукъчулукъда алышыныв болган заманда, ону булан бир вакътини ичинде Къанунда да алышыныв болмагъа герек. ¹³Оъзюню гъакъында бу сѣзлер сѣйлениген адам Исрайлыны он эки къавумуну бир башгъасындан гелген. Бу къавумдан гъеч бирев де бир заманда да дин къуллукъчу болуп къуллукъ этмеген. ¹⁴Раббибиз Ягъуданы къавумундан болганы ачыкъ. Амма Муса бу къавумдан дин къуллукъчулар чыкъган деп бир зат да айтмагъан.

¹⁵Мелгъиседек йимик янгы бир Дин къуллукъчу арагъа чыкъмакълыгы булан гъали болгунча айтылган сѣзлер анлашылагъан ва ачыкъ болуп къала. ¹⁶О белгили бир наслудан болмагъа герек деп Къанун айтагъан талапгъа гѣре тююл, тюенмес яшав къудратына гѣре, Дин къуллукъчу болду. ¹⁷Сыйлы Язывларда Ону гъакъында булай язылган:

*Мелгъиседекни даражасында болуп, Сен де даимликге Дин
къуллукъчусандыр.*

¹⁸Мундан алдагъы буйрукъ гючсюз ва пайдасыз болуп, тайдырылды. ¹⁹Неге тююл де, Къанун гъеч бир затны камилликге етишдирмеген. Амма гъали бизге къолай умут берилди. Шо умут бизин Аллагъа ювукълашдырды.

²⁰Бу янгы дин къуллукъчу Аллагъны анты булан тасдыкъ этилди! Мундан алдагъы дин къуллукъчулар гъеч бир антсыз дин къуллукъчу болдулар. ²¹Амма Иса Аллагъны булай анты булан дин къуллукъчу болду:

*Раббибиз ант этди, О Оъзюню пикрусун алышдырмас:
Сен даимликге Дин къуллукъчусандыр!*

²²Шо саялы да Иса инсанланы Аллагъ булангъы разилешивюню юкчюсю болуп токътады. Шо разилешив алдагъысындан эсе яхшыдыр.

²³Дин къуллукъчулар кѣп болду. Олар оъдю ва орнуна башгъалары гелди. ²⁴Амма Иса даим яшай ва Ону дин къуллукъчулугъу да даимликгедир. ²⁵Шо саялы Оъзюнден таба Аллагъгъа багъып гелегенлени

О гъар даимге къутгъарып бола. Неге тююл де, даим яшай туруп, Иса олар учун Аллагъгъа тилев эте.

²⁶Шолай Баш дин къуллукъчу бизге гертилей де тарыкъ. О сыйлы, гюнагъсыз ва тетиксиз. О гюнагълылардан айрылган ва кѣклерден де оърге чыгъып токътагъан. ²⁷Бир башлап оъзлени гюнагълары учун, сонг халкъны гюнагълары учун къурбан этеген оъзге баш дин къуллукъчулар йимик, Огъар гъар гюн къурбан этмеге гъажатлы тююл. Оъзюню къурбан этген заманда, О барыбыз да учун бир керен ва гъар замангъа къурбан этди. ²⁸Къанунгъа гѣре, баш дин къуллукъчулар этилип осал ерлери де булангъы адамлар белгилене, Къанундан сонг берилген антгъа гѣре буса, Баш дин къуллукъчу этилип даимлик камиллик даражгъа Аллагъны Уланы белгиленди.

*Янгы разилешивю арачысы болган
Баш дин къуллукъчу*

8 ¹Биз сизге сѣйлейгенлерибизни аслу маънасы будур: кѣклерде Оър болган Аллагъны тахыны онг ягъында бизин Баш дин къуллукъчубуз олтурган. ²О сыйлы ва герти болган чатырда къуллукъ эте. О чатырны инсанлар тююл, Раббибиз къурду.

³Гъар-бир баш дин къуллукъчу савгъатлар гелтирмек ва къурбан этмек учун белгилене. Шо гъар гѣре Баш дин къуллукъчу болган Иса да къурбан этмеге герек эди. ⁴Эгер Иса дюньяда яшап къалган эди буса, баш дин къуллукъчу да болмас эди, неге тююл Къанунгъа гѣре савгъатлар гелтиреген оъзге дин къуллукъчулар булай да бар. ⁵Дюньядагъы дин къуллукъчулар дюньядагъы сыйлы чатырда къуллукъ этелер. Бу сыйлы чатыр кѣклердегини уългюсю булан къурулган ва кѣклердегини янгыз гѣленткисидир. Шо гъар гѣре сыйлы чатыр къургунча алда Аллагъ Мусагъа: «Бары да затны сагъа тавда гѣрсетилген уългюге гѣре этмеге къара», – деп буварды. ⁶Амма гъали Исагъа дюньядагъы дин къуллукъчулар этегенинден хыйлы артыкъ къуллукъ этмек тапшурулган. Аллагъны ва Ону адамларыны О арачысы болган разилешивю алдагъысындан яхшы, неге тююл де о яхшы ваъдалагъа къурчюленген.

⁷Эгер башлапгъы разилешив тетиксиз болган эди буса, янгы разилешив гъажатлы болмас эди. ⁸Амма Аллагъны адамланы оьпкелеме заты бар. Муна Ону сѣзлери:

*Исрайлыны халкъы булан ва Ягъуданы халкъы булан янгы бир
разилешив байламагъа заман гележек, – дей Раббибиз.*

⁹ *Бу разилешив оланы ата-бабаларын къолларындан да тутуп Мен
Мисриден чыгъарагъанда байлагъаным йимик болмажакъ.
Олар шо заман Мени разилешивюмню буздулар ва Мен олагъа
арт бердим, – дей Раббибиз.*

- ¹⁰ *Шо саялы Мен Исрайылны халкъы булан гележекде булай разилешив байлажакъман: къанунларымны Мен оланы гъакъылларында ерлешдирежекмен ва юреклерине язажакъман. Мен оланы Аллагы болажакъман, олар да Мени халкъым болажакъ.*
- ¹¹ *Шо заман: «Раббизни таныгъыз», — деп айта туруп, къурдашынгны, иман къардашынгны уйретме гъеч бир гъажатлыкъ болмажакъ.*
Неге тююл де, гиччиси-уллусу булан барысы да Мени таныжакълар.
- ¹² *Мен олар этген яманлыкъланы гечежекмен ва оланы гюнагъларын даггы бир заманда да эсге алмажакъман.*

¹³ Шо разилешивге «янгы» деп айтып, О биринчисин эсгик этди. Эсгик ва пайдасыз болагъан бары да зат буса узакъгъа бармай ёкъ бола.

Дюньядаггы сыйлы чатырда къуллукъ этив

⁹ ¹ Башлапгъы разилешивде дюньядаггы сыйлы чатырны ва Аллагъгъа къуллукъ этмекни гъакъында гъар тюрю буйрукълар бар эди. ² Бир сыйлы чатыр къурулду. Ону биринчи бёлмесинде шамдан ва Аллагъгъа багъышлангъан экмеклери булангъы бир тепси бар эди. Бу бёлюкге «Сыйлы Ер» деп айтыла эди. ³ Экинчи бёлмеси биринчисинден перде булан айрылгъан эди ва огъар «Инг Сыйлы Ер» деп айтыла эди. ⁴ Мунда ажив ийисли отланы тютетеген алтын ер ва устюне алтын тышлангъан сыйлы сандыкъ бар эди. Сыйлы сандыкъны ичинде манна* тегюлген алтын савут, Гъарунну бутакъ йиберген асасы ва устюне Аллагъны буйрукълары оюлуп язылгъан такъта ташлар бар эди. ⁵ Сандыкъны устюнде эки макътавлу малайикни** келпети бар эди. Олар къанатлары булан «гюнагъланы гечеген ерни» яба эдилер. Амма биз гъали ондаггы бары да затланы гъакъында тындырыкълы кюйде англата турмайбыз.

⁶ Бары да зат шолай онгарылгъан сонг, гъар гюн чатырны биринчи бёлмесине ибадат этеген дин къуллукъчулар гирип, озлени дин къуллугъун кютюп туралар. ⁷ Чатырны экинчи бёлмесине буса янгыз баш дин къуллукъчудан башгъа гишини гирмеге ихтияры ёкъ. О да янгыз йылда бир керен — озюню ва халкъны билмейгенлигинден этген гюнагълары учун къурбан этилеген къан булан. ⁸ Шолайлыкъда, Аллагъны Ругъу биринчи сыйлы чатыр бар чакъы заман Инг Сыйлы Ерге ёл

* ^{9:4} *Манна* — Мусаны башчылыгъы булан дангылда айланагъан исрайыллылагъа Аллагъ йиберген азыкъ, рызкъы.

** ^{9:5} *Макътавлу малайик* — мунда грек тилдеги «гъерувим» деген сёз къоллангъан. Шо сёз малайиклени къанатлы гъайванланы келпетиндеги тайпасын англата.

ачылып битмегенни гёрсете. ⁹ Бу гъалиги заман учун да масалдыр, демек Аллагъгъа ибадат этеген гишини айыплы намусун савгъатлар ва къурбанлар тазаламагъа болмас. ¹⁰ Шо затлар ашайгъан, ичеген ва тюрю тазаланыв адатлар булан байлавлу затлардыр. Шо буса янгыз янгы ёрукълар токъташгъанча гючю булангъы тыш къайдалардыр.

Кёклердеги сыйлы чатырда къуллукъ этив

¹¹ Гъали буса яшавгъа чыгъып битген бары да яхшылыкъланы Баш дин къуллукъчусу болуп Месигъ арагъа чыкъды. О уллу ва артыкъ камилешген чатыргъа гирди. Ону инсанлар къурмагъан ва о бу дюньяныки тююл. ¹² О мунда эркечлени ва бузавланы къаны булан гирмеди. Инг Сыйлы Ерге О бир керен ва гъар замангъа Оз къаны булан гирди ва бизин учун даимлик къутгъарылыыв гелтирди! ¹³ Эркечлени ва озюзлени къаны къурбангъа союлгъан хонажинни гюйдюргендеги кюлю булан мурдар болгъан адамланы устюне себилгенде, шо адамлар тышдан тазалана. ¹⁴ Даимлик Ругъну къудраты булан Месигъ тетиксиз къурбан йимик Озюн Аллагъгъа берди. Гъакъ Аллагъгъа къуллукъ этмек учун, Ону къаны бизин намусубузну олюмге элтеген ишлерибизден нечик артыкъ даражада тазалажакъ!

¹⁵ Шо гъар гёре, чакъырылгъанлар озлеге ваъда этилген даимлик василигин алсын учун, Месигъ бу янгы разилешивге арачы болуп токътады. Олюмю булан Месигъ оланы алдаггы разилешивню заманында этген гюнагъларындан тазалады.

¹⁶ Бирев васият* эте буса, васият этген адамны олюмю токъташдырылмай туруп, шо васият гючге гирмей. ¹⁷ Васият этген адам сав чакъы васиятны гъеч бир гючю болмас. Янгыз васият этген адам оылген сонг, васият гючге гирер. ¹⁸ Мунда да шолай, башлап байлангъан разилешив къан тегюлмей туруп гючге гирмеди. ¹⁹ Къанунну бары да буйрукъларын халкъгъа билдирген сонг, бузавланы, эркечлени сув булан къатышгъан къанын, къызыл юн ва ювушан байламлар алып, Муса шо Къануну язылгъан китапгъа ва бютюн халкъгъа себелеген. ²⁰ «Бу разилешивню байлайгъан къандыр. Аллагъ сизден шону буйрукъларын кютмекни талап эте», — деп айтгъан о. ²¹ Шо къанны о сыйлы чатыргъа, шону ичиндеги ва Аллагъгъа ибадат этегенде пайдаландырылагъан бары да затлагъа себелеген. ²² Гергиден де, Къанунгъа гёре, бары да зат дегенлей къан булан тазалана.

²³ Кёкдегилени уьлгюсю булан дюньяда этилген бары да зат шолай къурбан этилген къан булан тазаланмагъа герек эди. Амма кёкдеги затлар

* ^{9:16} *Васият* — грек тилде «васият» ва «разилешив» деген сёзлер бир сёз булан бериле.

дюньяныкинден эсе кьолай кюрбанлар булан тазаланмакъны талап эте. ²⁴Месигь бу дюньяда инсанны кьолю булан ишленген чатыргъа гирме-ди. Бу янгыз герти чатыргъа ошагъан бир гөрюнюш эди. Бизин учун Аллагъны алдында токътамакъ учун, О Озью кёклеге гирип гетди. ²⁵Баш дин къуллукъчу гъар йыл гъайванны къаны булан Инг Сыйлы Ерге гире. Амма Иса кёклеге бирдагъы ва бирдагъы керен кюрбан этмек учун Озьюн бермеге гирмеди. ²⁶Ёгъесе, Месигь дюнья яралгъандан башлап кёп керенлер азап чегип турар эди. Амма Озьюн кюрбан этмек булан гюнагъны даимге ёкъ этмек учун, О ахыр заманда дюньягъа бир керен гелип, олюп гетди. ²⁷Гъар инсан бир керен олюп, ондан сонг къыяматгюн дуванны алдында токътамагъа герек деп токъташдырылгъан. ²⁸Месигь де шолай, кёп инсанланы гюнагъларын гечдирмек учун, бир керен Озьюн кюрбан этди. Экинчи керен О гюнагъны Озьюню усьтуне алмакъ учун тююл, Озьюн къаравуллайгъанланы къутгъармакъ учун гележек.

Месигь камиллешген кюрбандыр

10 ¹Мусаны Къануну инсанлар гележекде къаравуллайгъан яхшы затланы герти келпети тююл, янгыз бир гёленткиси эди. Шогъар гёре Аллагъгъа ибадат этмек учун гелегенлени ва гъар заман, йылдан-йыл кюрбан этегенлени Къанун бир заманда да камиллешдирип болмас. ²Эгер Къанун шону этмеге бола эди буса, олагъа дагъы да ва дагъы да керенлер овзлени кюрбанларын къайтарып алып гелмеге тарыкъмы эди? Ибадат этегенлер гъар замангъа бир керен тазаланып къалыр эдилер ва этген гюнагълары учун овзлени дагъы айыплы гёрмес эдилер. ³Терсине, кюрбанлар гюнагъланы янгыз йылдан-йылгъа эсге сала. ⁴Неге тююл де, оьгюзлени яда эркечлени къаны инсанны гюнагъдан тазалап болмай.

⁵Шогъар гёре Месигь дюньягъа гелгенде, булай айтды:

Сен я кюрбан, я савгъатлар суймединг, амма Сен Мени учун бир къркъара гъазирлединг.

⁶*Гюнагълары учун этилеген я кюрбанлар, я савгъатлар, я отгъа салынып яндырылагъан кюрбан гъайванлар Сени къувандырмай.*

⁷*Шо заман Месигь булай айтды: «Сыйлы Язывланы китабында Мени гъакъымдан язылгъан кюйде, муна, Мен Сен сюегенни этмеге гелдим, гъей Аллагъ!»*

⁸Шолайлыкъда, О башлап: «Я гюнагълары учун этилеген кюрбанланы, я савгъатланы, я отгъа салынып яндырылагъан кюрбан гъайванланы, я башгъа кюрбанланы къабул этмеге суймединг ва Сени олагъа гъажатлы еринг ёкъ», — деп айтды. Шолар барысы да Къанунгъа гёре талап этиле буса да, О шолай айтды. ⁹Сонг О: «Муна, Мен Сен

сюегенни этмеге гелдим», — деп де кьошду. Шолайлыкъда, О биринчи разилешивню гери урду ва экинчи разилешивню гючге гийирди. ¹⁰Аллагъны буйругъуна гёре, Иса Месигь бир керен ва даимге кюрбан этилген къркъарасы булан бизин юреклерибизни тазалады.

¹¹Гъар дин къуллукъчу, инсанны гюнагълардан тазаламагъа болмайгъан шо кюрбанларын эте туруп, гъар гюн сайын оьзюню борчларын кютюп тура. ¹²Баш дин къуллукъчу болгъан Месигь буса, гюнагълар учун биргине-бир керен кюрбан этип, Аллагъны онг ягъында даимге олтурду. ¹³Шо замандан берли О душманлары аякъларыны тюбуне салынажакъ заманны гёзлей. ¹⁴Бир керен кюрбан этмек булан О юрек-лери тазалангъанланы гъар замангъа камил этди.

¹⁵Аллагъны Ругъу да бизге шо гъакъда шагъатлыкъ эте. Муна Ону башлап айтгъан сёзлери:

¹⁶*«Гележекде Мен олар булай булай разилешив байлажакъман: Озьюнню къанунларымны Мен оланы юреклеринде ерлешдирежекмен ва гъакъыларына язажакъман», — дей Раббиз.*

¹⁷Сонг О булай кьошду:

Оланы гюнагъларын ва яманлыкъларын Мен бир заманда да эсге алмажакъман.

¹⁸Гюнагълар гечилген сонг, гюнагъ учун кюрбан этмеге гъажатлыкъ ёкъдур.

Исadan таба биз Аллагъгъа ювукълашмагъа болабыз

¹⁹Булайлыкъда, гъей кърдашларым, Исаны тегюлген къаныны яхшылыгъындан биз гъали Инг Сыйлы Ерге тартынмайлы гирип гетмеге болабыз. ²⁰Иса бизге янгы жанлы ёл булан пердеден таба, демек Озьюню Къркъарасындан таба, онда багъып ёл ачды. ²¹Бизин Аллагъны уьюню башында токътагъан уллу Баш дин къуллукъчубуз бар. ²²Таза юрекли ва имандан толу кюйде, яман намусдан чайылгъан юреклерибиз ва таза сув булан чайылгъан къркъараларыбыз булан Аллагъгъа ювукълашайыкъчы. ²³Биз мюкюр болагъан умутгъа илинип турайыкъчы, неге тююл де бизге ваьда этген Аллагъ аминдир. ²⁴Бирев-биревге тергевлю болайыкъ, гелигиз, бирев-биревню сюювге ва яхшы ишлеге талпындырайыкъ. ²⁵Гелигиз, жыйынларыбызны кююп кюймайыкъ, биревленики шо хасияты барчы дагъы. Нечакъы къыяматгюн ювукъ болгъан чакъы, шончакъы кёп бирев-биревню кюччакълыкъ булан ругъландырсакъ яхшычы.

²⁶Эгер биз, гъакъ гертиликни де билип, шондан сонг да гюнагъ ишлер эте бусакъ, гъеч бир кюрбан да гюнагъланы гечдирмеге болмас. ²⁷Шолай болгъанда, къыяматгюнню дуванын ва жагъаннемни отун кюркюв булан къаравулламакъдан къайры бизге дагъы зат къалмай. Шо от

Аллагыны бары да душманларын яллатар. ²⁸ Мусаны Къанунунда язылган буйрукъланы бузган адам эки яда уьч гишини шагъатлыгы булан рагъмусуз кюйде оьлтюрюлер. ²⁹ Аллагыны Уланына аякълары булан тебеген, Ону рагъмуну Ругъун хорлайган, сыйлы къанны сансымайган адамгъа не даражада къагърулу жаза тийишли болмагъа герек? Шо къан Аллагъ булангъы разилешивню токъташдырды чы ва шо адамны оьзюн де тазалады чы. ³⁰ «Оьч алмакъ Меникидир, жазасын да Мен бережекмен» ва «Раббибиз Оьз халкъына дуван этежек», — деп айтгъанны биз билебиз. ³¹ Гъакъ Аллагыны къолуна тюшмек къоркъунчлудур!

³² Уьстюгюзде гъакъ гертиликни нюрю янып, сиз бек гючлю азаплар чекгендеги алдагъы заманланы эсге алып къоюгъуз. ³³ Бир-бирде сизин бютюн халкъны алдында кюлкюге туту эдилер ва хорлай эдилер, бир-бирде сиз оьзлеге шотай затлар этилегенлеге ёлдаш болуп токътай эдигиз. ³⁴ Сиз туснакъларда ятаганлагъа языкъсындыгъыз, мал-матагъыгъызны чыгъарып алагъанда, сиз сююнме де сююне эдигиз, неге тюгюл сизин шо мал-матагъыгъыздан хыйлы да яхшы даимлик бир затыгъыз барны биле эдигиз.

³⁵ Къоччакълыгыгъызны тас этмей туругъуз чу, о зор уллу савгъат гелтирер. ³⁶ Аллагыны буйругъун кютмек учун ва ваьда этилген затны алмакъ учун, сизге къаттылыкъ тарыкъ. ³⁷ Сыйлы Язывларда булай язылган:

*Аз заман тюгюл къалмагъан чы. Гелмеге тарыкъ гелер,
О асталаммас.*

³⁸ *Имандан таба оьзлени Мен къабул этгенлер яшап къалажакълар.
Кимлер иманны ёлундан тайышса, Мен олагъа рази
къалмасман.*

³⁹ Амма биз иманны ёлундан тайышып ёкъ этилегенлерден тюгюлбюз, биз жаныбызны къутгъарылыгъа элтеген иманны ёлунда юрюйбюз.

Алдагъы девюрдеги иманлыланы гъакъындагъы мисаллар

11 ¹ Иман буса умут булан гёзлейген, тек гъалиге гёрюп болмайган затларыбызгъа инамлыкъдыр. ² Ата-бабаларыбыз шотай иман булан яшап, Аллагыны разилигин къазангъанлар.

³ Иманыны яхшылыгъындан биз алам Аллагыны буйругъу булан яратылгъанны, гёзге гёрюнеген чакъы бары да зат гёрюнмейген затлардан амалгъа гелгенни англайбыз.

⁴ Иманыны яхшылыгъындан Гъабил Къабилден эсе Аллагъгъа артыкъ яхшы къурбан этди. Аллагъ ону савгъатларын арив гёрюп къабул этди ва Гъабил иманыны яхшылыгъындан муьмин гисапда чакъырылды. Оьзю гъали сав тюгюл буса да, иманны яхшылыгъындан о бизин булан сёйлеп тура.

⁵ Иманыны яхшылыгъындан Энош оьлюм гёрмейли бу дюньядан алынды. Ону бир ерден де табып болмадылар, неге тюгюл ону кёклеге Аллагъ алды. Онда алынып битгенче де, о оьзюнден Аллагъ рази къалган деген шагъатнаманы алган эди. ⁶ Иман ёкъ буса, Аллагъ рази къалмас. Неге тюгюл де, Аллагыны янына гелеген гъар ким Ону барлыгына ва О да Оьзюн гъакъ юрекден ахтарагъанлагъа рагъмусун гёрсетежигине инанмагъа герек.

⁷ Гъалиге гёрюнмейген, тек гележекде болажакъ затны гъакъында Аллагъ Нугъгъа буварыв этгенде, иманыны яхшылыгъындан буварывгъа тынглап, о уьюндегилерин къутгъармакъ учун, геме къурду. Натихада Нугъ гюнагълы дюньегъа дуван этди, оьзю буса иман булан берилеген муьминликни вариси болуп токътады.

⁸ Иманыны яхшылыгъындан Ибрагъим, оьзюне ваьда этилип варисликге берилежек ерге бармагъа чакъырылгъанда, шогъар таби болду. Оьзю къайда барагъанын билмесе де, о ёлгъа чыкъды. ⁹ Иманыны яхшылыгъындан о ваьда этилген ерде бир ят йимик орунлашды. Шо ваьдагъа гёре, оьзюдей варислер болган Исгъакъ ва Якъуб йимик чатырда яшады. ¹⁰ Неге тюгюл де, о Аллагъ ойлашган ва къургъан къатты кюрчюлери булангъы шагъарны къаравуллай эди.

¹¹ Яш болмайган Сара оьзю де, яш табып болагъан чагъында тюгюл буса да, иманыны яхшылыгъындан яшгъа токътама болду. О ваьда этген Аллагъ сёзюнде туражакъ деп гысап эте эди. ¹² Шо саялы да, къартындан къавжап, оьлюм ёлуна чыгып да битген бир адамдан кёкдеги юлдузлар чакъы, денгиз ягъадагъы къайыр бюртюклер чакъы санавсуз наслу тувду.

¹³ Бу адамлар оьзлеге Аллагъ ваьда этген затланы алмайлы, тек иманын сакълап оьлюп гетдилер. Аллагъ ваьда этген затланы олар яшавгъа чыгып битгенче де, алдын къарап гёрдюлер ва олардан къувандылар. Олар бу дюньяда янгыз ёлавчулар ва къонакълар экенин къабул гёрдюлер. ¹⁴ Оьзлени шотайлардан санайгъанлар оьзлени герти ватанын ахтарагъанны гёрсетелер. ¹⁵ Эгер олар янгыз оьзлер къоюп гетген ватанны гъакъында ойлашып турган буса, шонда къайтып гелмеге де болур эдилер. ¹⁶ Амма олар дагъы да яхшы ватангъа, демек кёклердеги ватангъа етишмеге къаст этдилер. Шону учун Аллагъ оланы Аллагъыман деп айтма илыкъмай. О олар учун шагъар гъазирледи чи!

¹⁷ Аллагъ сынагъан заманда, Ибрагъим иманыны яхшылыгъындан гъатта Огъар Исгъакъны къурбан этмеге де гъазир эди. Исгъакъ Ибрагъимни оьзюнден таба Аллагыны ваьдасы яшавгъа чыкъма тарыкъ болган биргине-бир уланы эди. ¹⁸ Гъатта Аллагъ Ибрагъимге булай айтды: «Сени наслунг Исгъакъдан болажакъ». ¹⁹ Ибрагъим Аллагъ оьзюню уланын оьлюмден тирилтип де болажагына инанды. Исгъакъ гертилей де оьлюмден тирилгенде йимик де болду.

²⁰ Иманыны яхшылыгындан Исгъакъ Якъубну ва Исавну гележеги булан байлавлу болуп Аллагыны яхшылыгынын тилеп дуа этди.

²¹ Оьлегенде, Якъуб да иманы булан Юсупну уланлары учун Аллагыны яхшылыгынын тилеп дуа этди ва таягына таянып, Аллагыга сужда этди.

²² Иманыны яхшылыгындан Юсуп да яшавуну ахырында Исрайылны уланлары Мисриден чыгъажагынын сёйледди ва оьзюню сюегин де шондан алып чыгъарсынлар деп буюрду.

²³ Тувгъандан сонг уьч айны узагында Мусаны ата-анасы иманыны яхшылыгындан ону яшырып сакълады, неге тюгюл олар яш бир гъайран зат экенин гёрдюлер. Пачаны тувгъан улангъашланы оьлтюрмек деген буйругъу оланы кьоркъутмады.

²⁴ Уллу болгъан сонг, иманыны яхшылыгындан Муса оьзюне Мисрини пачасыны кызыны уланы деп айтмакыны гери урду. ²⁵ О кысгъа заманлыкъ гюнагылы кеп чегивлерден эсе, Аллагыны халкы булан бирликде азап чегип турмакъ яхшы деп гысаплады. ²⁶ Месигъни устюне тюшген хорлавланы о Мисрини хазналарындан да артыкъ гёрдю. О гележекдеги савгъатгъа бет бакъдыргъан эди чи дагы. ²⁷ Пачаны кзап-ланывундан кьоркъмай, иманыны яхшылыгындан о Мисриден чыкъды. О Гёрюнмейгенни гёреген адам йимик кьатты эди чи дагы. ²⁸ Азирейил малайик исрайыллыланы биринчи тувгъанларына тиймесин деп, иманыны яхшылыгындан Муса исрайыллылагъа Пасха кьурбанын соймагъа ва кьанын эшиклерине тийдирмеге буюрду.

²⁹ Иманыны яхшылыгындан исрайыллылар Кызыл денгизден, кьурдан гечип чыгъагъанда йимик, чыкъдылар. Мисриликлер де шолай этме кьарагъанда буса, олар сувгъа батып оьлдюлер.

³⁰ Еригъонну баруларын исрайыллылар етти керен айланып битген сонг, иманыны яхшылыгындан олар чёгюп гетди.

³¹ Иманыны яхшылыгындан тынчыланы сыйындыргъан кьагъба Рагъав бойсынмагъанлар булан оьлмедди.

³² Дагы да не деп айтайым? Гедеонну, Баракъны, Самсонну, Ефтаннны, Давутну, Самуйылны ва пайхаммарланы гьакъында айтмагъа заманым кьалмас. ³³ Иманыны яхшылыгындан олар пачалыкълардан уьст гелдилер, адилликни болдурдулар, ваьда этилген затланы алдылар, арсланкьапланланы авзуларын япдылар, ³⁴ Гючлю отланы сёндюрдюлер, кыылычдан кьутулдулар. Оланы гючсюзлюгю гючге айланды, олар урушларда гючлю болдулар ва тыш уьлкели асгерлени кьуваладылар. ³⁵ Къатынлар оьлюмден тирилген кьардашларын кьайтарып алдылар. Оьзгелени оьлюп кьалгъанча кьыйнай эдилер. Амма яхшы яшавда тирилмек учун, олар азатлыкыны гери урдулар. ³⁶ Бирлерин мысгъылладылар, оьзгелерин кьамучу булан туюдюлер. Оьзгелери, шынжырлар булан да бугъавланып, туснакылагъа ташлангъан эдилер. ³⁷ Бирлерин таш

урушгъа тутдулар, башгъаларын бичип эки бёлдюлер, бирдагыларын кыылыч булан оьлтюрдюлер. Оьзгелери уьстюне кьой ва эчки терилер де кьаплап айландылар, тарчыкылыкыгъа тарыдылар, азап гёрдюлер ва хорландылар. ³⁸ Шо адамлагъа бююн дюнья лайыкылы болмаса да, олар дангылларда, тавларда, анакъларда ва кьакъларда айлана кьалдылар!

³⁹ Иманыны яхшылыгындан оланы барысы да Аллагыны разилигин кьазанды, амма оьзлеге ваьда этилген затны алмадылар. ⁴⁰ Неге тюгюл де, Аллагъ бизге деп не буса да бир яхшы муратны гёз алгъа тутду: олар камилликте янгыз бизин булан етишмеге герек.

Аллагъ бизге авлетлерине йимик янаша

12 ¹ Айланабызны кёп кьадарда шо шагъатлар кьуршагъан. Шо саялы бизге пуршав этеген бары да затгъа арт берейик, бизин есир этип кьоягъан гюнагъдан чыгып кьутулайыкъ ва белгиленген ёлгъа чыдамлы кюйде тюшейик. ² Исагъа айрылмагъан кюйде гёз кьаратайыкъ. Иманыбызны аввалы ва ахыры Одур. Гележекдеги кьуванч учун О хачдагы биябур оьлюмню кьабул этди, гъали буса Аллагыны онг ягында олтургъан. ³ Гюнагылыланы ягындан Оьзюне бакъгъан якъда шончакы душманлыкыгъа Чыдагъанны гьакъында ойлашыгъыз чы. Шо сизге гючсюз болмай ва ругъдан тюшмей токътама кёмек этежек.

⁴ Гюнагыгъа кьаршы тура туруп, сизге гъали де кьан тёкмеге тюшмеген. ⁵⁻⁶ Сиз авлетлери гысапда сизин ругъландырмакъ учун язылгъан булай сёзлени унутдугъуз: «Балам, Раббиз сени булай тюзлейгенине агъамият берип янаш, О сени такъсырлайгъанда, ругъдан тюшме. Раббиз Оьзю сюегенлени тюзлей, авлети йимик гёрегенлени гьарисин такъсырлай».

⁷ Сиз азап чегивню чыдамлы кюйде бир такъсыр йимик оьтгеригиз. Аллагъ сизин авлетлери йимик гёре. Авлетин такъсырламайгъан ата бармы экен? ⁸ Эгер де Аллагъ сизин авлетлерин такъсырлайгъан кюйде такъсырламай буса, сиз авлетлери тюгюлсюз, пич тувгъан яшларсыз. ⁹ Бу дюньяда бизин барыбызны да аталарыбыз бар эди. Олар бизин такъсырлады ва биз де оланы гьюрметледик. Шо саялы биз кёклердеги ругъ Атабызгъа нечик кёп тынгламагъа герекбиз! Шо тынглавулукъ буса бизге яшав бере! ¹⁰ Аталарыбыз бизин оьзлер сюйген кьайдалар булан бир нечакы заман такъсырлады. Аллагъ буса бизин пайдабызгъа ва Оьзюню сыйлылыгына биз де ортакъчы болур йимик такъсырлай. ¹¹ Гьар такъсыр гъалиги заманда сююнч тюгюл, бир кьайгы йимик гёрюне. Ондан сонг буса такъсырдан оьтгенлер парахат ва муьмин яшавгъа етишер.

¹² Шо саялы саллангъан кьолларыгызны ва кьартыллайгъан тизлеригизни кьатдырып тутугъуз. ¹³ Акъсакъ аягыгызыз майшалмай, терсине, сав болсун учун, тюз юрюгюз.

¹⁴ Бары да халкъ булан паракхатлыкьда яшама къасткъылыгъыз. Таза юрек булан яшама къасткъылыгъыз, неге тююл де шосуз бирев де Раббизни гёрюп болмас. ¹⁵ Вёрегиз, Аллагъны рагъмусундан бирев де магърюм къалмасны ва арагъызда бир загърулу тамур йиберип, биревге де зиян гелтирмесни къастын этигиз. ¹⁶ Вёрегиз, озъюню уллу-лукъгъа ихтиярын бир тюш аш саялы сатгъан Исав йимик, биригиз де пасат яда аллагъсыз болуп къалмагъыз. ¹⁷ Шондан сонг, сиз билеген кюйде, Исав атасыны разилигин алма сюйген, тек атасы ону гери ургъан. Исав огъар гёзьяш теге туруп ялбарса да, этген затын алышдырма болмагъан.

Эки разилешив

¹⁸⁻¹⁹ Сиз янып турагъан оту, къарангылыгъы, тунлугъу ва алатолпаны, быргъыны окъюрюю ва Аллагъны тавушу булангъы Синай тав йимик не буса да бир ачыкъ гёрюнюп турагъан затгъа багъып гелмедигиз. Ону тавушун эшитген адамлар Огъар озълер булан дагъы сёйлемесин деп ялбара эдилер. ²⁰ Неге тююл: «Эгер тавгъа бир гъайван тийсе де, таш урушгъа тутулмагъа герек болажакъ», – деп айтылгъан буйрукъну къабул этмеге оланы гючю ёкъ эди. ²¹ Шо гёрюнюш шонча да къоркъунчлу эди чи, гъатта озъю Муса: «Мен къоркъаман, мен къартыллайман», – деп айтды.

²² Тююл! Сиз Сион тавгъа, гъакъ Аллагъны шагъары болгъан Кёкленни Ерусалимине ва минглер булан къуванчлыкъгъа жыйылгъан малайиклени янына гелдигиз. ²³ Сиз озълени атлары кёклерде язылгъан Аллагъны башлап тувгъан авлетлерини жыйынына гелдигиз. Сиз бары да адамланы Дуванчысы болгъан Аллагъгъа ва камилликге етишген муьминлени ругъларына багъып да гелдигиз. ²⁴ Сиз янгы разилешивню арачысы болгъан Исагъа багъып гелдигиз. Ону тегюлген къаны Гъабилни къанындан эсе яхшы затны бережекге ваьда эте.

Аллагъгъа тынгламакъны гери урмакъ булан байлавлу бுவарыв

²⁵ Вёрегиз, Аллагъ сёйлейгенде, Огъар тынгламакъны гери урмагъыз. Бу дюньяда озлеге Буваргъангъа тынгламакъны гери ургъанлар къутлмадылар. Эгер де бизге кёклерден Буварагъангъа арт берсек, дагъокъ да къутулмасбыз. ²⁶ О заман Ону сеси ерлени титиретди, гъали буса О: «Мен дагъы да бир керен янгыз ерни тююл, кёклени де чайкъажакъман», – деп ваьда эте. ²⁷ «Дагъы да бир керен» деген сёзлер чайкъалмагъа болагъан, яратылгъан, бары да заманлыкъ затлар ёкъ болажакъ ва чайкъалмагъа болмайгъан затлар даимге къалажакъ демекни англата.

²⁸ Бизге озъюн чайкъап болмайгъан пачалыкъ берилди. Шогъар гёре Аллагъгъа шюкюрлюк этейик ва бизден рази къалардай Огъар къоркъув булан ва бек абур этип сужда этейик. ²⁹ Неге тююл де, Аллагъыбыз бары да затны яллатмагъа болагъан отдур.

Ахыргъы насигъатлар

13 ¹ Бир-биригизни иман къардашлар йимик сюююз. ² Къонакъланы сюеген болмагъа унутмагъыз. Шолай болмакъ булан биревлер, озълер де билмейли, малайиклени де къонакълай къабул этген болгъан. ³ Озьлер булан бирче болгъанда йимик, туснакъдагъыланы эсигизде сакълагъыз. Озьлер булан бирче азап чегегенде йимик, азап чегегенлени эсигизде сакълагъыз.

⁴ Эр-къатынлыкъ аралыкълагъа бары да адамлар сый этме гереклер ва эр-къатынны арасы тазалыкъда сакъланма герек. Эрине яда къатынына гъалал болмагъанланы ва зина этегенлени Аллагъ такъсырлажакъ. ⁵ Акъчагъа амыракъ болуп къалмагъыз ва бар затыгъыз булан рази болуп къалыгъыз, неге тююл Аллагъ булай айтды:

Мен сизин бир заманда да къоймасман ва бир заманда да ташламасман. ⁶ Шоллукъда, биз инамлы кюйде булай айтабыз:

*Раббим – мени Кёмекчим, мен бир затдан да къоркъмайман.
Магъа адам не этер?!*

⁷ Сизге Аллагъны каламын уйретеген ёлбашчыларыгъызны унутмагъыз. Олар яшавунда нечик натижалагъа етишегенине къарагъыз ва оланы иманындан ульгю алыгъыз. ⁸ Иса Месигъ алышынмас, О тюнегюн де, бугюн де, гъар даим де бир йимикдир.

⁹ Къайдагъы ят уйретивлер сизин тюз ёлдан тайышдырып къоймасын. Сизин юреклеригиз, къайсы ашны ашайыкъ, къайсын ашамайыкъ деген къайдалар булан тююл, Аллагъны рагъмусу булан беклешме тарыкъ, неге тююл де шо къайдалар булан ашагъан аш пайда гелтирмес. ¹⁰ Бизин къурбанлыкъны салагъан ерибиз бар. Бу дюньядагъы сыйлы чатырда ибадат этегенлени ондан алып ашама ихтияры ёкъдур.

¹¹ Гюнагъ учун къурбангъа союлгъан гъайванланы къанын баш дин къуллукъчу Инг Сыйлы Ерге алып гире. Бу гъайванланы чархлары буса халкъны къонушгъан еринден тышгъа чыгъарылып яллатыла. ¹² Шону йимик, Иса да Оьз къаны булан инсанланы юреклерин тазаламакъ учун, шагъардан чыгъарылып къурбан этилди. ¹³ Ону къонушуну артына чыгъайыкъ чы ва Ону хорлугъуна ортакъчы болайыкъ чы. ¹⁴ Бизин мунда озъююз даим яшап болар йимик шагъарыбыз ёкъ чу дагъы, амма биз гележекдеги шагъарны къаравуллайбыз.

¹⁵ Гелигиз, Исадан таба Аллагъгъа шюкюрлюкню, демек авзуларыбызны савгъаты болгъан затны, даим къурбан этейик. Бизин авзуларыбыз

Ону атына макътав эте. ¹⁶ Бирев-биревге кѣмек этме ва башгъалагъа пай чыгъарма унутуп къалмагъыз. Аллагъ шолай къурбанланы сюе.

¹⁷ Исагъа иман салгъанланы жыйыныны ёлбашчыларына таби болугъуз ва тынглагъыз. Сизин гъайыгъызны эте туруп, олар чы кирпич де къакъмай, неге тююл де озлени къуллугъу гъакъда Аллагъгъа гъсап берме гереклер. Озлени ишлерин шат кюйде яшавгъа чыгъарсын учун ва пашман болмасын учун, олагъа таби болугъуз. Неге тююл де, олар пашман болса, сизге яхшылыкъ болмас.

¹⁸ Бизин учун да дуа этигиз. Биз этеген чакъы бары да затыбызны таза намусубуз булан этебиз ва адилли болмагъа къаст этебиз. ¹⁹ Сизин яныгъызгъа мен тез къайтсын деп, дуа этмегизни бек тилеймен.

²⁰⁻²¹ Озюню къаны булан даимлик разилешивню бегетген, къойланы да уллу Къойчусу болгъан Раббиз Иса олюмден тирилтген, паракъатлыкъ береген Аллагъ гъар-бир яхшы иште Озюню сюйгенин яшавгъа чыгъармакъ учун, сизин тюз ёлгъа салсын дагъы. Озюне гъар даим де макътавлар болгъур Раббиз Иса Месигъден таба О бизде Озюню кепине гелеген затны яратсын дагъы. Амин. ²² Къардашлар, сизге бек тилеймен: бу къысгъаракъ кагъызымда мен береген насигъатлагъа тынглагъыз. ²³ Иман къардашыбыз Тимофей туснакъдан азат этилгенни билгенигизни сюемен. Ювукъда о мунда гелсе, ону булан бирче сизин гѣрмеге гелермен. ²⁴ Жыйыныгъызны бары да ёлбашчыларына ва Аллагъны бютюн халкъына салам айтыгъыз. Италиядагъы иман къардашларыбыз да сизге салам йиберелер. ²⁵ Аллагъны рагъмусу сизин булан бирликде болсун.